

III. Situační zpráva státní pokladny

Státní pokladna (SP) zahrnuje veřejné peněžní prostředky, které jsou odděleně vedeny na příjmových a výdajových účtech státního rozpočtu, na účtech státních finančních aktiv, na účtech finančních a celních úřadů, na kterých jsou spravovány daňové příjmy, které jsou následně určeny územním rozpočtům, Evropské unii, Státnímu fondu dopravní infrastruktury a Státnímu fondu životního prostředí, dále na účtu řízení likvidity státní pokladny, na účtech mimorozpočtových prostředků organizačních složek státu, státních fondů a dalších účtech, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

Ke správě stanovených peněžních prostředků státní pokladny slouží, v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, tzv. **souhrnný účet státní pokladny**, na kterém je soustředěna většina výše uvedených veřejných prostředků včetně výnosů z prodeje státních dluhopisů. Zůstatek prostředků na souhrnném účtu je využíván při řízení likvidity státní pokladny prostřednictvím obchodování s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami s cílem minimalizace výdajů spojených s obsluhou státního dluhu.

Tabulka č. 13 Souhrnný účet státní pokladny

Ukazatel	v mil. Kč			
	31.3.2010 (1)	31.3.2011 (2)	Rozdíl (2-1)	Index v % (2:1)
1. Státní rozpočet - saldo příjmů a výdajů	-45 942	-25 202	20 740	54,9
2. Sdílené daně určené územním rozpočtům - saldo	11 435	8 171	-3 264	71,5
3. Sdílené příjmy ES a SR - saldo	580	714	134	123,1
4. Sdílené daně určené SF DI, SFŽP - saldo	226	319	93	141,2
5. Prostředky na účtech SFA	102 072	111 549	9 477	109,3
- toho: prostředky na umořovacím účtu	89 961	100 133	10 172	111,3
6. Účet řízení likvidity státní pokladny	-70 787	-97 542	-26 755	137,8
7. Účet financování státního dluhu				
8. Rezervní fondy a FKSP OSS - zůstatek	1 664	1 860	196	111,8
A. Celková pozice státní pokladny (1. až 8.)	-752	-131	621	17,4
B. Účet hospodaření státního rozpočtu	769	142	-627	18,5
C. Souhrnný účet státní pokladny (A+B)	17	11	-6	64,7

Jak je patrné z tabulky, souhrnný účet státní pokladny byl v největší míře tvořen prostředky na účtech státních finančních aktiv. V 1. čtvrtletí 2011, stejně jako v roce 2010, byly na účtech státních finančních aktiv vykazovány nejenom prostředky účelově určené ke krytí výdajů státního rozpočtu v průběhu roku (např. na restituce, povodně apod.), ale především prostředky získané dřívějšími emisemi státních dluhopisů (evidované na tzv. umořovacím účtu). Zapojení prostředků umořovacího účtu v rámci souhrnného účtu SP se proti roku 2010 zvýšilo (o 10,2 mld. Kč), když na druhé straně došlo k poklesu stavů na účtech sdílených daní určených územním rozpočtům (o 3,3 mld. Kč). Vyšší bylo i zapojení prostředků rezervních fondů organizačních složek státu (vč. zůstatku FKSP) a dalších prostředků.

Na souhrnném účtu SP byl ke konci března 2011 vykázán **zůstatek ve výši 11 mil. Kč** (podrobněji viz tabulku č. 5 v příloze). Tento byl součtem:

- **schodku státního rozpočtu ve výši 25,2 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy v objemu 253,4 mld. Kč a výdaji ve výši 278,6 mld. Kč,

- **zůstatku sdílených daní určených územním rozpočtům ve výši 8,2 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy (nárokem) z celostátního výnosu daní ve výši 37,8 mld. Kč a skutečným převodem těchto daňových příjmů územním rozpočtům ve výši 29,6 mld. Kč (jde o prostředky na příjmových účtech finančních úřadů určené pro územní orgány – kraje a obce – za daň z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a některé další daňové příjmy, korigované provedenými převody do územních rozpočtů prostřednictvím převodových účtů),
- **zůstatku sdílených příjmů (cla) Evropské unie a státního rozpočtu ve výši 0,7 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi celkovými příjmy ve výši 2,5 mld. Kč a jejich převody do rozpočtu ES (1,3 mld. Kč) a do státního rozpočtu (0,4 mld. Kč),
- **zůstatku sdílených daní určených státním fondům (SFDI a SFŽP) ve výši 0,3 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi jejich nárokem (7,1 mld. Kč) a převodem (6,8 mld. Kč),
- **prostředků na účtech státních finančních aktiv ve výši 111,5 mld. Kč**, představujících zůstatky účelových prostředků vedených na vkladových účtech u ČNB (na umořovacím účtu 100,1 mld. Kč, na účtu pro úhradu restitucí a ostatních účelových prostředků pro Ministerstvo zemědělství 1,6 mld. Kč, na účtu zvláštních účelových prostředků 5,9 mld. Kč, na umořovacím účtu úvěrů EIB 1,3 mld. Kč, na účtu prostředků z malé privatizace na výdaje spojené se zánikem věcných břemen 1,0 mld. Kč, na účtu prostředků úrazového pojištění 0,7 mld. Kč, na účtu prostředků na odstraňování důsledků povodní 0,6 mld. Kč, na účtu státních finančních rezerv 0,3 mld. Kč, na účtu prostředků souvisejících s reformou veřejné správy 0,1 mld. Kč a dalších),
- **zůstatku na účtech rezervních fondů a FKSP organizačních složek státu ve výši 1,9 mld. Kč**, představujícího saldo prostředků přijatých do rezervních fondů a jejich čerpání převodem do příjmů kapitol, resp. saldo tvorby a čerpání FKSP,
- **zůstatku účtu řízení likvidity státní pokladny a účtu financování státního dluhu¹⁵ ve výši -97,5 mld. Kč**, který představoval dočasné reinvestování určených prostředků státní pokladny formou nákupu pokladničních poukázek ČNB, a tím získání úrokových výnosů, resp. úsporu úrokových nákladů v případě odkupu vlastních státních pokladničních poukázek Ministerstvem financí,
- **zůstatku účtu hospodaření státního rozpočtu¹⁶ ve výši 0,1 mld. Kč**, který slouží pro financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol z úvěrů od Evropské investiční banky a ze státních finančních aktiv.

¹⁵ Účet „Financování státního dluhu“ (ÚFSD) je aktivně-pasivní účet (v rámci SFAP) sloužící ke krytí (přechodného) schodku státního rozpočtu ke konci roku stanovenými vybranými zdroji souhrnného účtu státní pokladny. „Vypůjčené“ zdroje SP jsou evidovány jako pasivum na ÚFSD, které je v následujícím roce umořeno (prostředky jsou „vráceny“) z emisní činnosti.

¹⁶ Účet „Hospodaření státního rozpočtu“ (ÚHSR) je oboustranným rozpočtovým účtem, na který se v poslední den roku převádí z umořovacího účtu částka určená na krytí deficitu státního rozpočtu (včetně odhadované rezervy na „dodatky“) z emisní činnosti MF. V případě nedostatku prostředků na umořovacím účtu se situace řeší vytvořením pasiva v potřebné výši na ÚFSD. V průběhu roku ÚHSR slouží rovněž k financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol (navýšením deficitu) z úvěrů EIB a ze SFA (nejedná se o výdaje kapitoly SD a OSFA). Věcně jde o financování výdaje jiné kapitoly, ke kterému dá kapitola SD nebo OSFA rozpočtovým opatřením povolení zvýšit výdaj. Kapitola výdaj provede, zvýší se schodek státního rozpočtu a ten je uhrazen buď z úvěru EIB anebo z účtu SFA, kdy výdaj z účtu aktiv představuje financující operaci a transfer (nikoliv příjem či výdaj státního rozpočtu).

Řízení likvidity státní pokladny v lednu až březnu 2011, tj. vyrovnávání nesouladu mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu v průběhu roku, se proti loňskému 1. čtvrtletí mírně zlepšilo, když průměrný denní stav nevyužitých prostředků na souhrnném účtu státní pokladny dosahoval 6 mil. Kč proti 8 mil. Kč v roce 2010. Průměrný denní objem reinvestovaných prostředků na účtu řízení likvidity SP byl v meziročním srovnání nižší (62,9 mld. Kč proti 80,3 mld. Kč v roce 2010). Souviselo to s nižším zapojením vkladových účtů státních finančních aktiv do souhrnného účtu SP (průměrný denní stav v 1. čtvrtletí 2011 představoval 71,8 mld. Kč proti 79,5 mld. Kč v roce 2010), a také nižším zapojením zůstatku účtů určených pro převod daní územním samosprávným celkům, státním fondům a Evropské unii (průměrný denní stav v 1. čtvrtletí 2011 představoval 5,2 mld. Kč proti 7,4 mld. Kč v roce 2010). Na druhé straně mírně vyšší bylo zapojení průměrných zůstatků rezervních fondů organizačních složek státu (vč. FKSP). Záporné bylo zapojení prostředků státního rozpočtu - průměrné denní saldo státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2011 bylo schodkové ve výši 16,4 mld. Kč proti 8,8 mld. Kč v 1. čtvrtletí 2010. Meziroční pokles průměrného denního zůstatku na účtech státních finančních aktiv dosáhl výše 7,7 mld. Kč a tohoto stavu bylo dosaženo přesto, že zůstatek umořovacího účtu vzrostl (o 10,2 mld. Kč; zde jde o rozdíl koncových stavů k 31.3.2011 a 2010, nikoli průměrných denních stavů):

Tabulka č. 14 – Průměrné denní stavy

v mil. Kč

Průměrné denní stavy*)	Saldo běž. hospodaření SR	Zůstatky účtů pro převod daní USC, SF a EU	Vkladové účty SFA	Účet řízení likvidity SP	Účet financování st. dluhu	Rezervní fondy a FKSP OSS	Celková pozice SP	Účet hospodaření SR	Souhrnný účet SP
	1	2	3	4	5	6	7=1 až 6	8	9=7+8
leden - březen 2011	-16 438	5 226	71 820	-62 864		2 251	-5	11	6
2010	-8 787	7 376	79 505	-80 330		2 134	-102	110	8
rozdíl	-7 651	-2 150	-7 685	17 466		117	97	-99	-2

*) počítáno na pracovní dny

Průměrný denní zůstatek finančních prostředků na souhrnném účtu státní pokladny v lednu až březnu 2011 **představoval 6 mil. Kč** a proti 1. čtvrtletí 2010 se snížil o 2 mil. Kč. Tvořily jej průměrný denní schodek státního rozpočtu (16,4 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech pro převod sdílených daní územních samosprávných celků, státních fondů a Evropské unie (5,2 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech státních finančních aktiv (71,8 mld. Kč), na účtu řízení likvidity SP (-62,9 mld. Kč), na účtu hospodaření státního rozpočtu (11 mil. Kč) a průměrný denní zůstatek rezervních fondů a FKSP organizačních složek státu (2,3 mld. Kč).

Z volných prostředků souhrnného účtu bylo prostřednictvím účtu řízení likvidity státní pokladny **umístěno do krátkodobých operací** (reverzní repo operace nebo buy & sell operace) s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami **v průměru denně 62,9 mld. Kč** (ve stejném období roku 2010 to bylo 80,3 mld. Kč). Průměrný denní stav volných (nevyužitých) prostředků na souhrnném účtu SP (6 mil. Kč) byl proti roku 2010 nižší o 2 mil. Kč.